

کارشناس «آتیه‌نو» به پرسش‌های شرکای اجتماعی پاسخ می‌دهد

رابطه مزدبگیری در کارگاه‌های خانوادگی

گزارش

سازمان تأمین اجتماعی به عنوان بزرگترین سازمان بیمه‌گر کشور با جامعه عظیمی از مخاطبان در ارتباط است که غالباً با قواعد و قوانین این سازمان بزرگ آشنایی کافی ندارند. آتیه‌نو تلاش دارد

- تهاتر اموال فاسد شدنی در ازای بدهی بیمه‌ای
- مقرری بیمه بیکاری برای پروژه‌های عمرانی فصلی
- باز دریافت مستمری پدر بزرگ توسط نوه ذکور
- نحوه تنظیم گزارش حادثه شغلی در صورت آسیب‌پذیری کارفرما

احمد فاضلی

کارشناس سازمان تأمین اجتماعی

پسرم که بیمه‌شده تأمین اجتماعی و شاغل در یک شناور صیادی است به اتفاق سه نفر از کارگران بیمه‌شده دیگر، مشغول صید ماهی بودند که دو روز قبل در یک طوفان قایق‌شان واژگون شده است. سه نفر از کارگران نجات یافته‌اند اما پسر من در اثر این حادثه فوت کرده است. مالک شناور که کارفرمای او است هم به علت همان حادثه در حالت کما در بیمارستان بستری است و نمی‌تواند نسبت به تنظیم گزارش حادثه جهت ارائه به تأمین اجتماعی اقدام کند. از آنجایی که این حادثه ناشی از کار بوده و متوفی دارای همسر و دو فرزند است - و فقط دو ماه سابقه پرداخت حق بیمه دارد - آیا بازماندگان می‌توانند به جای کارفرما، گزارش حادثه را به تأمین اجتماعی اعلام کنند؟ ضمناً همسر مالک و کارفرمای شناور می‌خواهند بدانند او که در وضعیت وخیمی، به سر می‌برد - و ۱۲ سال هم سابقه پرداخت بیمه اختیاری دارد - چنانچه برایش اتفاق ناگواری بیفتد آیا مشمول حادثه ناشی از کار می‌شود؟

در صورت وقوع حادثه ناشی از کار برای بیمه‌شدگان، طبق ماده (۶۵) قانون تأمین اجتماعی، کارفرما موظف است ظرف سه روز اداری موضوع حادثه را به اطلاع سازمان تأمین اجتماعی برساند. با این حال، شما می‌توانید هر چه زودتر موضوع حادثه ناشی از کار را با ذکر علت تأخیر در اعلام گزارش حادثه، به صورت کتبی به اطلاع شعبه تأمین اجتماعی برسانید. ضمناً چون طبق بند (۴) ماده (۸۰) قانون تأمین اجتماعی در حوادث ناشی از کار بدون در نظر گرفتن میزان سابقه پرداخت حق بیمه، مستمری برای بازماندگان واجد شرایط برقرار می‌شود، لذا چنانچه ناشی از کار بودن حادثه واژگونی شناور توسط بازرس فنی شعبه تأمین اجتماعی مورد تأیید قرار گیرد، همسر و دو فرزند متوفی با داشتن دو ماه سابقه نیز می‌توانند از مستمری بازماندگان استفاده کنند، اما در خصوص مالک و کارفرمای شناور که بیمه‌شده اختیاری است، لازم است اطلاع داشته باشید بیمه‌شدگان اختیاری مشمول حوادث ناشی از کار نیستند. با این وجود، اگر سابقه بیمه اختیاری او طبق ماده (۷۵) قانون باشد (ظرف ۱۰ سال قبل از تاریخ فوت حداقل یک سال سابقه و ظرف یک سال قبل از تاریخ فوت حداقل ۹۰ روز سابقه پرداخت حق بیمه)، در صورت فوت کارفرما بازماندگان او نیز می‌توانند از مستمری کامل بهره‌مند شوند و در غیر این صورت باز هم می‌توانند با ۱۲ سال سابقه پرداخت حق بیمه، اما متناسب با سنوات پرداخت حق بیمه متوفی مستمری بازماندگان دریافت کنند.

چند سال در یک کارگاه مکانیکی کار می‌کردم. اخیراً به علت مشکلات جسمی با گرفتن کلیه حقوق و مزایا و سنوات با کارفرما تسویه حساب کرده و با کارفرما قطع رابطه کرده‌ام. با توجه به اینکه هم‌اکنون بیکار هستم، آیا می‌توانم از مقرری بیمه بیکاری استفاده کنم؟

خیر. اولین شرط دریافت مقرری بیمه بیکاری این است که بیکاری بیمه‌شده بدون میل و اراده او باشد، لذا اگر بیمه‌شده ضمن سازش با کارفرما و گرفتن کلیه حقوق و مزایای متعلقه از کار برکنار شود مشمول دریافت مقرری بیمه بیکاری نخواهد بود.

قبلاً بیمه‌شده کارگاه تراشکاری بودم که به علت اخراج، یک سال مقرری بیمه بیکاری برای من برقرار شده و شش ماه آن را دریافت کرده‌ام. در ادامه دریافت آن متوجه شده‌ام که مقرری من قطع شده است. با توجه به اینکه اخیراً اداره کار شغل تراشکاری در کارگاه دیگری را برای من پیشنهاد کرده بود که به علت بعد مسافت و مشکل رفت‌وآمد از قبول آن خودداری کرده‌ام، آیا قطع مقرری در ارتباط با این موضوع است؟

بله. طبق بند (ج) ماده (۸) قانون بیمه بیکاری و بخشنامه‌های صادره، یکی از موارد قطع بیمه بیکاری این است که بیمه‌شده از قبول شغل تخصصی خود یا شغل مشابه پیشنهادی اداره کار، جهت اشتغال مجدد خودداری کند.

با پنج سال سابقه پرداخت حق بیمه از محل کارم اخراج شده‌ام. بعد از تنظیم دادخواست در اداره کار قرار است مقرری بیکاری برای من برقرار شود. نظریه اینکه از شوهرم جدا شده‌ام و دادگاه حضانت فرزند پنج ساله‌ام را به من واگذار کرده، چون مدت دریافت مقرری برای افراد مجرد و متأهل با متکفل متفاوت است، آیا در ردیف مجردان قرار می‌گیرم و یا متکفلان؟

اگر به موجب رأی قطعی دادگاه، حضانت (نگهداری) و کفالت (تأمین معاش) فرزند، توأماً به عهده بیمه‌شده زن مطلقه باشد، او جزء متکفلان محسوب می‌شود و مدت دریافت مقرری برای افراد متأهل و یا متکفل با پنج سال سابقه پرداخت

چند سال است با داشتن جواز کسب پوشاک فروشی با نرخ ۱۸ درصد بیمه‌شده مشاغل آزاد هستم. اخیراً مغازه پوشاک من به علت آتش‌سوزی تخریب شده و من بیکار شده‌ام. آیا می‌توانم از مقرری بیمه بیکاری استفاده کنم؟

خیر. دریافت مقرری بیمه بیکاری مربوط به بیمه‌شدگان اجباری است که دارای کار فرما بوده و مشمول قانون کار هستند و از دستمزدها تسویه‌کار می‌شود، لذا طبق توضیحات داده شده و به استناد بند (۲) تبصره ماده (یک) قانون بیمه بیکاری، بیمه‌شدگان صاحبان حرف و مشاغل آزاد و بیمه اختیاری مشمول دریافت مقرری بیمه بیکاری نیستند.

به علت اخراج از کارگاه، به مدت ۱۲ ماه مقرری بیمه بیکاری برای من برقرار نشده که شش ماه آن را دریافت کرده‌ام. چون در زمان برقراری مقرری یک فرزند داشتم ۱۰ درصد حداقل حقوق به مقرری من افزوده شده‌ام اما هم‌اکنون صاحب دومین فرزند شده‌ام و شش ماه دیگر از مقرری من باقی مانده است. آیا می‌توان برای فرزند دوم از ۱۰ درصد دیگری نیز بهره‌مند شد؟

بله. اگر در طول مدت دریافت مقرری بیمه بیکاری در تعداد افراد تحت تکفل بیمه‌شده تغییری حاصل شود ۱۰ درصد ذکر شده در بند (ب) ماده (۷) قانون بیمه بیکاری تا حداکثر چهار نفر محاسبه و پرداخت می‌شود؛ لذا لازم است

مالک یک مزرعه همراه با باغ پرتقال و نارنگی در یکی از شهرهای جنوب کشور هستم و سه کارگر بیمه‌شده دارم. به علت مشکلات مالی، یک سال حق بیمه کارگران را پرداخت نکردم. این موضوع پس از چند مرحله از صدور احکام مطالباتی تأمین اجتماعی، منجر به صدور اجرائیه شده است. با توجه به اینکه مقدار زیادی از پرتقال و نارنگی جنوب را در سردخانه انبار کرده‌ام، آیا می‌توانم معادل بدهی اجرایی را با قسمتی از محصولات مذکور تهاتر کنم تا بعدها تأمین اجتماعی نسبت به فروش آنها اقدام کند؟

اصولاً سازمان تأمین اجتماعی بعضی از اموال مدیون، مثل میوه‌جات و سبزیجات - و حتی حیوانات - که ضایع شدنی هستند را بازداشت و توقیف نمی‌کند، اما در صورت ضرورت، اگر مدیون برای استیفای طلب سازمان تأمین اجتماعی، اموال ضایع شدنی (مثل پرتقال و نارنگی شما) را جهت تهاتر با بدهی اجرایی به تأمین اجتماعی معرفی کند، این موضوع بستگی به موافقت سازمان تأمین اجتماعی دارد تا در صورت موافقت با تهاتر بدهی، بتواند محصولات کشاورزی مذکور را بدون صدور اگهی مزایده و از طریق مزایده حضوری در بازارهای تخصصی و یا محلی به فروش رساند.

یک ماه است در نانوائی سنگگی که متعلق به پدرم است، به اتفاق دو برادر دیگرم کار می‌کنم. آیا فرزندان کارفرما می‌توانند بیمه تأمین اجتماعی شوند؟

بله. در کارگاه‌های خانوادگی در صورت اشتغال فرزندان کارفرما در کارگاه و احراز رابطه کارگری و کارفرمایی و مزدبگیری بین فرزند و کارفرما، فرزند یا فرزندان کارفرما مشمول قانون تأمین اجتماعی می‌شوند. ضمناً به دلیل اینکه صنف نانوائی جزء فهرست کارگاه‌هایی است که تا پنج نفر کارگر از ۲۰ درصد سهم کارفرما معاف هستند، نرخ حق بیمه کارگاه شما صرفاً هفت درصد است و مشمول سه درصد بیمه بیکاری و نهایتاً برقراری مقرری بیمه بیکاری نیستید، اما چنانچه غیر از سه نفر فرزند کارفرما، کارگر متفرقه دیگری در کارگاه خانوادگی شاغل شود، همه کارگران اعم از فرزندان و کارگر متفرقه مشمول پرداخت سه درصد بیمه بیکاری هستند و تا پنج نفر کارگر نرخ حق بیمه ۱۰ درصد (هفت درصد سهم بیمه‌شده و سه درصد حق بیمه بیکاری) است و در صورت اخراج از کارگاه با لحاظ سایر شرایط می‌توانند از مقرری بیمه بیکاری نیز استفاده کنند.

در شماره ۳۶۰ مورخ ۱۴۰۱/۹/۸ نشریه، اعلام شده بود طبق تفاهمنامه بین سازمان تأمین اجتماعی و جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، داوطلبان جمعیت هلال احمر با معرفی نهاد مذکور، می‌توانند در قالب بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد و بر مبنای حداقل دستمزد سال مربوطه بیمه شوند. سؤال من این است اگر در مرحله بعد، هلال احمر، من را برای بیمه شدن معرفی کند آیا می‌توانم دستمزد کسر حق بیمه را بیش از حداقل دستمزد انتخاب کنم؟

خیر. چون طبق تفاهمنامه مذکور، حق بیمه ماهیانه بیمه‌شدگان معرفی شده، توسط جمعیت هلال احمر پرداخت می‌شود، طبق توافقات صورت گرفته بین دو نهاد فوق‌الذکر، باید قرارداد مشاغل آزاد بیمه‌شدگان صرفاً با حداقل دستمزد سال مربوطه تنظیم شود.

در یک پروژه عمرانی راهسازی مشغول به کار بودم. با توجه به اینکه این پروژه دارای چند مرحله است، بعد از اتمام مرحله اول از کار برکنار شده‌ام. آیا من هم می‌توانم از مقرری بیمه بیکاری استفاده کنم؟

خیر. افراد شاغل در کارهای فصلی که در پایان فصل کار بیکار می‌شوند، همچنین کارگران شاغل در کارهایی با ماهیت غیر دائمی مثل پروژه‌ها و فعالیت‌های عمرانی، اگر

در یکی از شماره‌های نشریه اعلام شد نوه انات بیمه‌شده متوفی، اگر قبلاً تحت کفالت جد خودش بوده می‌تواند از مستمری بازماندگان پدر بزرگش که فوت کرده استفاده کند. من ۱۸ سال دارم و به علت فوت پدر و مادرم از کودکی تحت سرپرستی و کفالت پدر بزرگم بوده‌ام. او که بیمه‌شده تأمین اجتماعی بود اخیراً فوت کرده است. با توجه به اینکه متوفی دارای همسر و دو فرزند است، آیا من نیز (به عنوان نوه ذکور) مثل نوه انات، می‌توانم همراه با سایر بازماندگان متوفی در ردیف مستمری بگیران قرار گیرم؟

خیر. طبق دادنامه شماره ۱۵۷ مورخ ۱۴۰۰/۱/۲۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری و بخشنامه صادره توسط سازمان تأمین اجتماعی، در مشمولان قانون تأمین اجتماعی

از تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۱ لغایت ۱۴۰۱/۱۱/۱ با شرکت تولیدی کفش بچگانه قرارداد کار یک ساله منعقد کرده‌ام. اگر بعد از اتمام قرارداد کارفرما نسبت به تمدید آن اقدام نکند و من از کارگاه اخراج شوم - با در نظر گرفتن اینکه حقوق و مزایای دریافتی ماهیانه من که از آن حق بیمه کسر می‌شود به میزان ۴۵ میلیون ریال است و سه فرزند نیز دارم - آیا معادل یک ماه حقوق دریافتی زمان اشتغال، مقرری بیمه بیکاری به من تعلق می‌گیرد؟

خیر. فرمول برقراری بیمه بیکاری عبارت است از متوسط مزد روزانه بیمه‌شده ظرف ۹۰ روز قبل از تاریخ وقوع بیکاری ضرب در ۵۵ درصد ضرب در عدد ۳۰؛ اگر مبلغ مورد محاسبه طبق فرمول کمتر از حداقل دستمزد سال برقراری مقرری باشد، میزان آن تا حداقل دستمزد ترمیم داده می‌شود. ضمناً چنانچه بیمه‌شده متأهل و یا متکفل بوده و افراد تحت تکفل قانونی داشته باشد، معادل ۱۰ درصد حداقل دستمزد روزانه کارگر عادی به تعداد عائله (حداکثر تا چهار نفر) بیمه‌شده به مقرری او اضافه می‌شود؛ به شرطی که کل مبلغ پرداختی از ۸۰ درصد متوسط مزد بیمه‌شده بیشتر و یا از حداقل دستمزد کمتر نباشد، بنابراین میزان مقرری شما می‌شود: یک میلیون و ۵۰۰ هزار ریال ضرب در ۵۵ درصد ضرب در ۳۰ = ۲۴ میلیون و ۷۵۰ هزار ریال به اضافه مبلغ ۴۱۷ هزار و ۹۷۵ بابت ۱۰ درصد سه فرزند = ۲۵ میلیون و ۱۶۷ هزار و ۹۷۵ ریال و چون جمع مبلغ محاسبه شده از حداقل دستمزد سال جاری کمتر است، مبلغ مقرری بیمه بیکاری پرداختی به میزان ۴۱ میلیون و ۷۹۷ هزار و ۵۰۰ ریال و معادل حداقل دستمزد سال جاری ترمیم داده می‌شود.

atiyeonline.ir

رسانه جامع حوزه رفاه و تأمین اجتماعی